

Կիրակի

ԵՐԵՒՄԱՆ Ս. ԽԱԶ

ՆԻԼԹ՝ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԻՒՆ

Աւետարանի հատուածներ (Ղուկաս 11:33-12:1-12, Գործք Առաքելոց 17:1-15, Ա. Յովհաննէս 1:1-10, Յովհաննէս 7:14-23, Մատթէոս 13:53-58, Յովհաննէս 19:25-30, Մարկոս 6:30-40):

- **Տէրունական Աղօթք «Հայր Մեր» եւ**
«Ան որ իր խաչը չ'առնէր եւ ինծի չ'ի հետեւիր, արժանի չէ ինծի» (Մատթէոս 10:38):
- **Սաղմոսի ընթերցում / ուսուցում**
[10 վայրկեան]

Սաղմոս 146

- Օրհնութիւն՝ երգեցէք Տիրոջ: Օրհնեցէ՛ք Տէրը, ո՛վ իմ անձս:
= Ամբողջ կեանքիս ընթացքին Տէրը պիտի օրհնեցնէմ, իմ Աստուածս պիտի ներբողեմ որքան ատեն որ ողջ եմ:
- Յոյս մի՛ դնէք իշխաններուն, մարդ արարածին վրայ, փրկութիւն մի՛ սպասէք անոնցմէ:
= Հոգին որ ելլէ՝ մարդս հոգին կը դառնայ, եւ նոյն վայրկեանին անոր մտածումները օդը կը ցնդին:
- Երանի՛ անոր, որուն օգնականը մեր հայրերուն Աստուածն է, որուն յոյսը Տէր Աստուածն է:
= Ան՝ որ արարիչն է երկինքին, երկրին, ծովուն, եւ անոնց մէջ գտնուող բոլոր արարածներուն: Անիկա հաւատարիմ է յաւիտեան:
- Կը պաշտպանէ զրկուածներուն դատը, կերակուր կու տայ անօթիներուն: Տէրը ազատ կ'արձակէ բանտարկեալները:
= Տէրը ազատ կը բանայ կոյրերուն աչքերը. Տէրը ոտքի կը կանգնէ զլորածները. Տէրը կը սիրէ արդարները:
- Տէրը կը պահէ պանդուխտները, տէր կը կանգնի որբին ու այրիին, բայց կորուստի կը մատնէ ամբարիշտները:
= Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան, քու Աստուածդ, ո՛վ Սիոն, պիտի թագաւորէ գալիք բոլոր ժամանակներուն: Օրհնութիւն՝ երգեցէք Տիրոջ:

Sunday

APPARITION OF THE HOLY CROSS

Theme: COMMITMENT

Gospel Readings: (Luke 11:33-12:1-12, Acts 17:1-15, I John 1:1-10, John 7:14-23, Matthew 13:53-58, John 19:25-30, Mark 6:30-40).

- **Lord’s Prayer and**
“And he who does not take his cross and follow after Me is not worthy of Me” (Matthew 10:38).
- **Reading/ teaching of Psalms [10 minutes]**

Psalm 146

- Praise the Lord! Praise the Lord, O my soul!
= While I live I will praise the Lord; I will sing praises to my God all my life.
= Don’t put your trust in human leaders; no human being can save you.
- When they die, they return to the dust; on that day all their plans come to an end.
= Happy is the man who has the God of our Fathers to help him and who depends on the Lord his God,
- The Creator of heaven, earth, and sea, and all that is in them. He always keeps His promises;
= He judges in favor of the oppressed and gives food to the hungry. The Lord sets prisoners free.
- And gives sight to the blind. He lifts those who have fallen; He loves His righteous people.
= He protects the strangers who live in our land; He helps widows and orphans, but takes the wicked to their ruin.
- The Lord is king forever. Your God, O Zion, will reign for all time. Praise the Lord!

- **Մաղթանք/աղօթք/ոսկեղէն համարի ուսուցում** [10 վայրկեան]

«Ինչպէս մարմինը առանց հոգիի մեռած է, այնպէս ալ հաւատքը առանց գործերու մեռած է» (Յակոբոս 2:26):

«Աստուծոյ Խօսքը կենդանի է եւ ազդու, աւելի՛ հատու քան ռեզ երկսայրի սուր, եւ կը թափանցէ մարդու շունչին ու հոգիին մէջ, մինչեւ ողն ու ծուծը, եւ կը քննէ մտածումներն ու սրտին խորհուրդները» (Եբրայեցիս 4:12):

«Սուրբ Գիրքերը գորութիւնը ունին քոս միտքդ իմաստութեան բանայու, որպէսզի Քրիստոս Յիսուսի հաւատաս եւ փրկուիս: Աստուծոյ ներշնչումով գրուած բոլոր Սուրբ Գիրքերը օգտակար են՝ թէ՛ ճշմարտութիւնը ուսուցանելու եւ թէ՛ սխալը հերքելու, մարդս ճիշդ ճամբու մէջ դնելու եւ արդար կեանքի մը դաստիարակութիւնը տալու համար» (Բ. Տիմոթէոս 3:15-16):

«Քա՛ւ լիցի որ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն գատ ուրիշ բանով պարծենամ: Այդ խաչին միջոցաւ աշխարհը մեռած է այլեւ ինծի համար, ինչպէս ես մեռած եմ աշխարհին համար» (Գաղատացւոց 6:14):

«Խաչելութեան մասին խօսիլը յիմարութիւն կը թուի կորստուողներուն համար, մինչ մեզի՝ փրկութեան դիմողներուն համար Աստուծոյ գորութիւնն է անիկա» (Ա. Կորնթացիս 1:18):

ԽԱՉ ՔՈՆԵՂԻՑԻ

ԽԱՉԻՆ ԱՊԱԿԵՆԸ ԽՆԴՐԵԼՈՒ ՄԱՂԹԱՆՔ

«Քու խաչդ մեզի ապաւէ՛ն ըլլայ, Տէ՛ր Յիսուս, երբ երեւիս Հօրը փառքով՝ լուսաւոր ամպերու մէջ. այն ատեն չամչնա՛նք մենք՝ Քեզի յուսացողներս, այլ Քու մեծ գորութեամբդ բերկրինք Քու աջ կողմդ, իբրեւ լոյսի որդիներ եւ փրկուածներ»

ԺԱՄԱՄՈՒՏ

ՊԱՀՈՑ ԵՒ ԽԱՉԻ ԿԻՐԱԿԻՆԵՐՈՒՆ

«Քու պատուական եւ ամենայաղթ խաչիդ առջեւ ծունկի կու գանք երկրպագելով եւ կը խնդրենք մեր մեղքերուն թողութիւն, որովհետեւ անոր շնորհիւ Դուն մարդկային ցեղի

- **Teaching of Prayer / biblical verses** [10 minutes]

“As the body without the spirit is dead, also faith without actions is dead” (James 2:26).

“The Word of God is aloive and active, sharper than any double-edged sword. It cuts all the way through, to where soul and spirit meet, to where joints and marrow come together. It judges the desires and thoughts of man’s heart” (Hebrews 4:12).

“The Holy Scriptures, are able to give you the wisdom that leads to salvation through faith in Christ Jesus. All Scripture is inspired by God and is useful for teaching the truth, rebuking error, correcting faults, and giving instruction for right living” (2 Timothy 2:15-16).

“As for me, I will boast only about the cross of our Lord Jesus Christ; by whom the world has been crucified to me, and I to the world” (Galatians 6:14).

“For the message about Christ’s death on the cross is nonsense to those who are being lost; but for us who are being saved it is God’s power” (I Corinthians 1:18).

**ASCRPTION
YOUR CROSS: REFUGE FOR US**

“May Your cross be for us a refuge, O Lord Jesus, when You appear with the glory of the Father upon clouds of light. At that hour may we, that have hoped in You, not be ashamed, but by Your majestic power rejoice at Your right hand as sons of light and children of the day.”

INTROITS

Sundays of Lent and Feasts of the Cross

“Before Your precious and all-victorious cross we bend our knees, we worship You and we ask for the forgiveness of our sins. Through it You lifted the condemnation of the human race. And now, through Your holy and divine sign grant Your heavenly peace to the whole world.”

դատապարտուած թիւնը ջնջեցիր: Ուրեմն, ի սէր Քու աստուածային սուրբ նշանիդ, երկնային խաղաղութիւն շնորհէ համայն աշխարհի»:

- **Շարականի ուսուցում** [10 վայրկեան]

ԽԱՉՆ ԿԵՆԱՐԱՐ

Խաչըն կե՛նա՛րար որ եղե՛ւ մեզ փը՛րկու՛թիւն, սովաւ ամենեքեան ըզքեզ բարեբանեմք:

Որ ի Հօրէ՛ լու՛սոյ լոյս ճառագայթեա՛լ ի յե՛րկրի, եւ գաւազա՛ն գորութեա՛ն հաւատա՛ցե՛լոց. սովա՛ւ ամենեքեան ըզքեզ բա՛րեբանեմք:

Որ լուսափայլ ծա՛ղմամբ հրաշափառապէ՛ս մեզ ցու՛ցաւ ի յօգնութիւ՛ն ընդդէմ թը՛շնամուոյն . սովա՛ւ ամենեքեան ըզքեզ բա՛րեբանե՛մք:

ԽԱՉԻ ՔՈՒ ՔՐԻՍՏՈՍ

Խաչի քո Քրիստոս երկրրպագեն արարածք ամենայն, որ ի փրկութիւն մեզ կանգնեցաւ. սա՛ եղիցի մեզ պահապան յա՛ղթող, ապրեցուցանել ըզմեզ ի պատրանա՛ց բանսարկուի՛ն:

Ի սմա բարձրացար բարձողդ անիծից, որ փառաւորեարդ ես ընդ Հօ՛ր. ժողովե՛լ ըզհեռացեալսրն կենսաբեր փա՛յտիւն. ապրեցուցանել ըզմեզ ի պատրանա՛ց բանսարկուի՛ն:

Սովաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն. սմա՛ սպասէին արգելեալքն ի մեղսասէր բա՛նտին, որ ազատեաց ըզմեզ ի պատրանա՛ց բա՛նտսարկուի՛ն:

- **Ճաշու Աւետարանի ընթերցումէն առաջ երգել**

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հօր, սուրբ եւ անմահ,

որ խաչեցար վասն մեր, ողորմեա մեզ:

Խաչի, Եկեղեցւոյ եւ Պահոց օրերուն:

(Կրկնել երեք անգամ)

- **Նախընտրաբար ըստ Տօնացոյցի Կիրակի օրուան Ճաշու Աւետարանի ընթերցումը կատարել եւ համապատասխան բացատրութիւններ տալ:** [15 վայրկեան]

- **Անդրադառնալ կրօնական-ազգային տօներուն** [5 վայրկեան]

- **Teaching of ‘Sharagan’ or Spiritual hymns** [10 minutes]

YOUR ALL-CONQUERING CROSS

All creatures bow down before Your Cross, O Christ, which was established for our salvation; let this be our strong defense to save us from the allurements of the evil one.

You, who ascended the Cross lifting the curses, are glorified with the Father to gather those strayed through the life-giving Cross, to save us from the allurements of the evil one.

By Him all creatures were enlightened, those who were trapped in the prison of sin waited for Him; He came to free us from the deceit of the evil one.

- **Before the Gospel reading students must sing**

Trisagion ‘Soorp Asdvadz’

Holy God, holy and Mighty, holy and immortal, Who was crucified for us, have mercy upon us.

For Feasts of the Cross, of the Church, saints and Fasting days

(Repeat thrice)

Variables of Trisagion

For Theophany and Transfiguration:

“Who was revealed for us, have mercy upon us”

For Purification, Pentecost and Assumption:

“Who did come and are to come, have mercy upon us”

For Eastertide and for Sundays of Resurrection

“Who did rise from the dead, have mercy upon us”

- **It is preferred to read the Gospel of the day. The teacher should explain/comment on what was read.** [10 minutes]

Feast of the Apparition of the Holy Cross

The Apparition of the Holy Cross is the third

Հայ Եկեղեցին Զարփկի հինգերորդ կիրակին նուիրած է Խաչի Երեւման յիշատակին: Արդարեւ Խաչի երեւումը րեղի ունեցած է Երուսաղէմի մէջ 351 թուականի, Մայիսի 7ին: Արդարեւ, 350ական թուականներուն, Մեծն Կոստանդիանոսին յաջորդող գաւակներէն Կոստանդ կայսեր ժամանակ, եւ Երուսաղէմի Կիւրեղ Եպիսկոպոսի օրերուն, հսկայական խաչի լուսեղէն նշանը կ'երեւի Գողգոթայէն մինչեւ Չիթենեաց լեռան ամբողջ փարածքին վրայ: Խաչածեւ լոյսէ այս նշանը ցերեկուան ժամը իննին կ'երեւի եւ երկար ժամեր այդպէս անջինջ երկինքի երեսին, զարմանալի պայծառութեամբ կը մնայ նոյնիսկ ծածկելով արեւին ճառագայթները:

Քրիստոնէից համար այդ օր խնդութեան եւ ուրախութեան պարճառ կ'ըլլայ, որովհետեւ իրենց պաշտած ու յարգած Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի նշանը, լուսաւոր ամպերու ընդմէջէն այդ օր ամբողջ աշխարհին կը յայտնուէր:

Կիւրեղ Եպիսկոպոս, խաչին զարմանահրաշ երեւման այս դէպքին ակնարես՝ Կոստանդ կայսեր հետեւեալը կը գրէ, որ ամէն փարի Խաչի Երեւման փօնին Անդաստանի ընթերցուածներու շարքին կը կարդացուի մեր եկեղեցիներու մէջ:

«Ուրախութիւն մեծալիառ թագաւորութեանդ: Տիրոջ Խաչի այս նշանը որ քու հօրդ Մեծն Կոստանդիանոսի ժամանակ երեցաւ եւ Անով հայրդ յաղթութիւն փարաւ իր թշնամիներուն վրայ, ահա Տիրոջ ողորմութիւնը փրկագործ խաչի լուսափայլ ճառագայթներուն ընդմէջէն այսօր Երուսաղէմի ամբողջ փարածքին վրայ երեցաւ, հաւաքի ամրակնոյթիւն, օրհնեղութեան եւ ցնծութեան ալիք մը յառաջացնելով քրիստոնեայ հաւարացեալներու սրտերէն ներս: Որոնք առհասարակ այդ թէ կին, երիտասարդ, փարէց, մեծով թէ փոքրով եկեղեցի փութացին գոհաբանական աղօթք մատուցանելու խաչեալ մեր Օրկչին, որ մահուան դէմ փարած իր յաղթութեան ազափարար նշանը աշխարհին ցոյց տուաւ»:

Երեւման Խաչի փօնը, մեր մէջ, մեր ինքնութեան երեւումն ու յայտնաբերումն է՝ Քրիստոսի խաչափայտին ներքեւ: Քրիստոսի խաչափայտին առջեւ ճանաչումն է մեր ես-ին: «Զի ուր գանձն ձեր է, անդ եւ սիրտ ձեր եղիցի»: Ո՛ր է մեր կեանքի խաչափայտը: Խաչը կեանքի պայքարը կը խորհրդանշէ: Խաչը Քրիստոսի անբաւ սէրն է հոս երկրի վրայ՝ վրայ՝ մեզ իրեն կապող: Խաչը Քրիստոսի կողմէ մեզի փրկուած կեանքի ուղղիչ գաւազանն է: Անով միայն կարելի է անօրէն բռնաւորներուն սիրտը ճեղքել, ինչպէս Մովսէս խաչանիշ գաւազանով Կարմիր ծովը ճեղքեց ազարելու եւ առաջնորդելու համար եբրայեցի ժողովուրդը:

Խաչը՝ Քրիստոսի մեր մէջ ներկայութիւնն է: Գրնենք կեանքի մեր խաչը: Գրնենք զՔրիստոս մեր մէջ: Թէեւ հալածանքի եւ նահապակութեան դարերը անցած են, սակայն այսօր կենդանի նահապակութեան եւ վկայութեան դար է: Պէտք է ամո՛ւր բռնել գիտնանք կեանքի մեր խաչը, որովհետեւ Խաչէն ու Խաչեալէն զարքրիստոնեային համար չկան պարծանք, յաղթութիւն եւ

from Easter to Pentecost fifty days, in Armenian **Յիսուսը**).

Our Armenian Church has four feast days in honor of the Holy Cross of our Lord Jesus Christ:

- 1.- The Apparition of the Holy Cross.
- 2.- The Elevation of the Holy Cross.
- 3.- The Discovery of the Holy Cross.

The commemoration of this feast is in remembrance of the apparition of the sign of the cross over the city of Jerusalem from the Mount of Olives to Golgotha in 351 A.D.

On the Sunday morning of Pentecost, at 9 a.m., a glowing cross appeared over Jerusalem stretching from the Mount of Olive to the hill of Calvary. This event, which lasted several hours, was witnessed both by Christians and non-Christians who ran toward the nearest churches to say their prayers motivated by this amazing miracle.

The event was recorded by Cyril of Jerusalem as an eyewitness and forwarded to Emperor Constantine. This letter is still preserved in its entirety. According to Cyril, the miracle happened as a disapproval of the heresy called Arianism. The Emperor, who was favorable to the Arian sect, changed his attitude upon receiving Cyril's letter, who propagated to the Emperor the Orthodoxy of the Church.

Christ shows by this wonderful event that both Christians and non-Christians are under the protection of His Cross. His kingdom is not only in Heaven but is easily brought down to earth by His life giving Gospel. From the Mount of Olive, where He bestowed life on Lazarus, to the Calvary, where He died, the Gospel proclaims the Salvation of mankind. Christ's death is our salvation and His glorified resurrection our triumph over death. Christ's *appearance as a cross* is a reassurance that He lived in history. He came and will come again. The point is how soon His Holy Cross will appear on our souls that we may recognize our shortcomings, rule out our unchristian attitudes and behaviors, and follow His commandments throughout our lives.

As we think about the Holy Cross of our Lord, we should always remember:

- a) Our Lord's cross is precious.
- b) He willingly died on the cross for us.

վիրկութիւն: Պօղոս Առաքեալի խօսքերով, քրիստոնէային համար պարծենալու ոչ մէկ բան կայ բացի Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն, «այդ խաչին միջոցաւ աշխարհը մեռած է այլեւս, եւ ես ալ մեռած աշխարհին համար» կ'ըսէ Առաքեալը (Գաղ6:14):

Տերեալքար, պէտք է ամո՛ւր եւ անսասան պահենք Քրիստոսի կեանքով գնուած եւ նահաւարակներու արեամբ անեղծ պահպանուած Խաչը: Խաչին ու Խաչեալին առջեւ ծնրադիր՝ հոգեպէս Քրիստոսի հոգիին մէջ վերածնինք: Գիտնանք զոհուիլ եկեղեցիին ու ազգին համար: Զոհողութիւն, զրկանք եւ նեղութիւն պահանջող խաչի վշալի ճամբան դէպի կեանք, յարութիւն եւ յաղթութիւն կ'առաջնորդէ:

Խաչը ծաղկեալ գաւազան մըն է, որուն պողպէր ծաղիկներն են՝ ժուժկալութիւն, համբերութիւն, քաղոութիւն, սէր, ողորմածութիւն, եղբայրասիրութիւն: Մեր եկեղեցիներու սրբազան խորաններէն յաւերժ թող բարբառին երկնալոյս խաչերը՝ հաւարք, յոյս եւ սէր ճառագայթելու: Անոնց օրհնութեամբ եւ շնորհքով աճելու եւ հասակ առնելու քրիստոնէայ հայ ընտանիքները՝ վաղուան *Նոր Եկեղեցիին*:

Խաչը խորհրդանիշ եւ յուշարար է մեղքէն ծնող վիրկագործութեան: Խաչը՝ Աստուծոյ անպարտելի սիրոյն սպառնացն է հանդէպ մարդկութեան:

Ո՛հ, այս օրերուն որքա՛ն պէտք ունի հայը Քրիստոսի եւ անոր խաչին ներգործող զօրութեան, բոլոր մակարդակներու եւ ամէն մարզի մէջ:

Ո՛րվ Տէր Աստուած, ոյժ րուր մեզի՝ պայծառ եւ ամո՛ւր պահելու քու խաչդ, որպէսզի խաչիդ նշանին զօրութեամբ կարելի ըլլայ խորբակել անհաւարներուն բոլոր րեսակի պարնէշներն ու յարձակումները, եւ քու Սուրբ Անունդ պղծողները՝ շանթահարելու խաչին լոյսով:

- **Թեւազրութիւններ եւ ծանուցում–յայտարարութիւններ** [5 վայրկեան]
- **Կամաւոր նուէրներու հաւաք**
- **Կիրակնօրեայի քայլերդ**
- **Դասարանային աշխատանք**
- **Փակման/արձակման Աղօթք**

ԱՂՕԹՔ Ս. ԽԱԶԻ

*Խաղաղութեան Թագաւոր,
մեր օգնականն ու Փրկիչը՝ Քրիստոս Աստուած,
Քու սուրբ եւ պատուական խաչիդ
հոգանիին տակ՝
անվտանգ եւ խաղաղ պահէ մեզ:
Փրկէ՛ երեւելի և աներեւոյթ թշնամիներէն, եւ
արժանի ըրէ՛ գոհութեամբ փառաւորելու Քեզ,
Հօրը եւ Սուրբ Հոգիին հետ միասին.
յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:*

He won salvation for all.

d) As Christians, the cross is our sign of victory.

The veneration of the cross is an expression of the love and devotion of the Armenian people to the saving power and message of the Cross of Jesus. Without the Cross, we would not understand the true meaning of our Lord’s mission in the world. Therefore, the Cross should not be used as an ornament or as a sign but should be a reminder of our love for God, for men, for our nation, and our neighbor.

- **Announcements/ recommendations/ suggestions**
- **Collection**
- **Sunday School’s anthem**
- **Students depart to their classes**
- **Closing Prayer**

PRAYER OF THE CROSS

*O king of Peace, Christ our God,
Helper and Savior of our souls,
Protect and keep in peace Your people
Under the shadow of Your holy and
Venerable cross.
Save us from visible and invisible enemies,
Make us worthy to give thanks and to glorify You
With the Father and with the Holy Spirit,
Now and always, and forever and ever.
Amen.*

Կիրակի

Ընտանիք եւ Ընտանեկան Արժէքներ

Մայրերու Օր

Աւետարանի Հատուածներ (Գործք Առաքելոց 20: 17-38, Ա. Յովհաննէս 3:2-6, Յովհաննէս 9:1-39, 10:1-10):

• **Տէրունական Աղօթք «Հայր Մեր» եւ «Ամբողջ սրտովդ Տիրո՛ջ յուսա, եւ քու իմաստութեանդ մի՛ ապաւինիր (Առակաց 3:5):**

• **Մաղմոս եւ ոսկեղէն համարներու ընթերցում / ուսուցում**

[10 վայրկեան]

Մաղմոս 127:1,3,4, 128:1,3, 144:12,

Առակաց 10:1, 13:1, 15:5, 17:25, 19:13,18, 20,26,

22: 6, 23:22-25, 29:15

- **Եթէ Տէրը ինք չչինէ տունը, գուր տեղ կը յոգնին գայն շինողները. եթէ Տէրը ինք չպահպանէ քաղաքը, գուր տեղ կը հսկեն պահապանները:**

= **Տէրը իբրեւ ժառանգութիւն՝ որդիներ կու տայ, իբրեւ վարձատրութիւն՝ գաւակներ կը պարգեւէ:**

- **Երիտասարդ տարիքին ունեցուած գաւակները կը նմանին ռազմիկի մը ձեռքին մէջ գտնուող նետերուն:**

= **Երանի՛ աստուածավախ մարդոց, անոնց, որոնք Տիրոջ կամքին համաձայն կ'ապրին:**

- **Կինդ պտղալից որթատունկ մը պիտի ըլլայ տանդ մէջ, գաւակներդ՝ ձիթենիի նոր տունկերու պէս, սեղանիդ շուրջ:**

= **Թող մեր որդիները մատղաշ տունկերու նման՝ իրենց մանկութենէն իսկ՝ լիովին աճած ըլլան. թող մեր դուստրերը պալատներու զարդը ըլլան, քանդակագարդ սիւներու նման:**

- **Իմաստուն որդին իր հայրը կ'ուրախացնէ, իսկ անմիտ որդին իր մօր տրամուծիւն կը պատճառէ:**

= **Իմաստուն որդին իր հօր խրատը մտիկ կ'ընէ, իսկ իր հայրը արհամարհողը եւ ծաղրողը՝ խրատ չ'ընդունիր:**

- **Յիմարը իր հօր խրատը կ'անարգէ, բայց ազդարարութեան ուշադրութիւն դարձնողը՝ խորագէտ կ'ըլլայ:**

= **Անմիտ որդին իր հօր վիշտ կը պատճառէ, եւ զինք ծնող մօր՝ դառնութիւն:**

- **Անմիտ որդին իր հօր աղէտ է:**

= **Խրատէ՛ որդիդ՝ քանի դեռ յոյս կայ, եւ կամակից մի՛ ըլլար անոր մահուան:**

Sunday

Theme: Family and Family Values

Mother's Day

Gospel Readings: (Acts 20:17-38, I John 3:2-6, John 9:1-39, 10:1-10).

• **Lord's Prayer and**

“Trust in the Lord with all your heart. Never rely on what you think you know” (Proverbs 3:5).

• **Reading/ teaching of Psalms [10 minutes]**

Psalm 127:1,3,4, 128:1,3, 144:12,

Proverbs 10:1, 13:1, 15:5, 17:25, 19:13,18,20,26,

22:6, 23:22-25, 29:15

- If the Lord does not built the house, the work of the builders is useless; if the Lord does not protect the city, the watchman stays awake in vain.

= Children are a gift from the Lord; they are a real blessing.

- The sons a man has when he is young are like arrows in a soldier's hand.

= Happy are those who obey the Lord, who live by His commands.

- Your wife will be like a fruitful vine in your home, and your sons will be like young olive trees around your table.

= May our sons in their youth be like plants that grow up strong. May our daughters be like stately columns which adorn the corners of a palace.

- A wise son makes his father proud of him; a foolish one brings his mother grief.

= A wise son pays attention when his father corrects him, but an arrogant person never admits he is wrong.

- It is foolish to ignore what your father taught you; it is wise to accept his correction.

= A foolish son brings grief to his father and bitter regrets to his mother.

- A stupid son can bring his father to ruin.

= Discipline your children while they are young enough to learn. If you don't, you are helping them destroy themselves.

- If you listen to advice and are willing to learn, one day you will be wise.

= Only a shameful, disgraceful person would mistreat his father or turn his mother away from his home.

- Լսէ՛ խրատը եւ ընդունէ՛ կրթութիւնը, որպէս-
զի յետագային իմաստուն ըլլաս:

= Իր հայրը արհամարհողն ու չարչարողը եւ
մայրը վռնտողը՝ ամէցնող ու շիկնիլ տուող
(անամօթ) որդի մըն է:

- Կրթէ՛ մանուկը իր ճամբան սկսած ատենը,
որպէսզի երբ ծերանայ՝ անկէ չչեղի:

= Հնազանդէ՛ հօրդ՝ որ քեզի ծնաներ է, ու մի՛
արհամարհեր մայրդ՝ երբ ծերանայ:

- Մի՛ արհամարհեր խրատը, ճանչցի՛ր ճշմար-
տութիւնը եւ հետամուտ եղի՛ր իմաստութեան:

= Արդար եւ իմաստուն զաւակ ծնանող հայրը
պիտի խայտայ եւ ուրախանայ:

- Քու հայրդ ու մայրդ քեզմով թող ուրախանան,
եւ քեզ ծննդաբերողը թող խայտայ:

= Կարգապահութիւնն ու յանդիմանութիւնը
օգտակար են մանուկները կրթելու եւ դաստիար-
ակելու: Որովհետեւ իր կամքին ձգուած մանու-
կը՝ իր մայրը կ'ամէցնէ:

• **Մաղթանք/աղօթք/ոսկեղէն համարի ուսու-
ցում** [10 վայրկեան]

«Պատուէ՛ հայրդ ու մայրդ, որպէսզի երկար
կեանք ունենաս» (Ելից 20:12):

«Մէկը որ իրեններուն եւ մանաւանդ իր ընտա-
նիքին անդամներուն հոգ չի տանիր, այնպիսին
իր հաւատքը ուրացած մըն է, շատ աւելի գէշ՝
քան անհաւատ մը» (Ա. Տիմոթէոս 5:8):

«Տիրոջ համար՝ հնազանդութիւնը գոհէն եւ
խօսք մտիկ ընելը խոյերու ճարպէն շատ աւելի
լաւ է» (Ա. Թագաւորաց 15:22):

«Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացնէ»
(Առակաց 10:1):

«Որդիներուն պարծանքը իրենց հայրերն են»
(Առակաց 17:6):

«Ով որ փոքր ծառայութեան մէջ հաւատարիմ
է՝ մեծին մէջ ալ հաւատարիմ է, իսկ ով որ փոքր
ծառայութեան մէջ անհաւատարիմ է՝ մեծին մէջ
ալ անհաւատարիմ է» (Ղուկաս 16:10):

«Իրարու բեռը վերցուցէք, եւ այդպիսով կա-
տարեցէք Քրիստոսի սիրոյ օրէնքը» (Պաղատա-
ցիս 6:2):

«Մեզմէ իւրաքանչիւրին շնորհք մը տրուած է,
Քրիստոսի պարգեւած չափով» (Եփեսացիս 4:7):

- Teach a child how he should live, and he will
remember it all his life.

= Listen to your father; without him you would
not exist. When your mother is old, show her your
appreciation.

- Truth, wisdom, learning, and good sense —these
are worth paying for, but too valuable to sell.

= A righteous man's father has good reason to be
happy. You can take pride in a wise son.

- Let your father and mother be proud of you;
give your mother that happiness.

= Correction and discipline are good for children.
For if a child has his own way, he will make his
mother ashamed of him.

• **Teaching of Prayer / biblical verses**
[10 minutes]

*“Respect your father and your mother, so that
you may live a long time in the land that I am giv-
ing you” (Exodus 20:12).*

*“If anyone does not take care of his relatives,
especially the members of his own family, he has
denied the faith and is worse than an unbeliever”
(I Timothy 5:8).*

*“It is better to obey God than to sacrifice the
best sheep to Him” (I Kings 15:22).*

*“A wise son makes his father proud of him; a
foolish one brings his mother grief” (Proverbs
10:1).*

*“Old men are proud of their grandchildren,
just as boys are proud of their fathers” (Proverbs
17:6).*

*“Whoever is faithful in small matters will be
faithful in large ones; whoever is dishonest in
small matters will be dishonest in large ones”
(Luke 16:10).*

*“Help carry one another's burdens, and in this
way you will obey the law of Christ” (Galatians
6:2).*

*“Each one of us has received a special gift in
proportion to what Christ has given” (Ephesians
4:7)*

«Աստուծոյ նմանեցէք, որպէս իր սիրելի որդիները:... Լոյսի որդիներուն վայել ձեռով ապրեցէք» (Եփեսացիս 5:1,8):

«Զաւակներ, իբրեւ Տիրոջ հետեւորդներ՝ ձեր պարտականութիւնն է հնազանդիլ ձեր ծնողներուն, որովհետեւ ա՛յդ է շիտակը» (Եփեսացիս 6:1):

- **Շարականի ուսուցում** [10 վայրկեան]

**Ս. Պատարագի Երգերէն
Մարմին Տէրունական**

Մարմին տէրունական եւ արիւն փրկչական կայ առա՛ջի. երկնայի՛ն զօրութիւնքն յաներեւոյթս երգեն եւ ասեն անհա՛նգիս՛տ բա՛րբա՛ւով. սու՛րբ, սու՛րբ, սու՛րբ, Տէ՛ր զօրութեանց:

Երգ Ողջոյնի

Քրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցաւ. որ է՛նն Աստուած աստ բազմեցաւ: Խաղաղութեան ձայն հնչեցաւ. սուրբ ողջունի հրաման տուաւ: Եկեղեցիս մի անձն եղեւ. համբոյրս յօդ լրման տուաւ: Թշնամութիւնըն հեռացաւ. սէրն յընդհանուրս սիրեցաւ: Արդ պաշտօնեայք բարձրեալ զձայն, տո՛ւք զօրհնութիւն ի մի բերան միասնական Աստուածութեան, որում սրովբէքն են սբա՛բա՛ն:

Սուրբ, Սուրբ...

Սու՛րբ, Սու՛րբ, Սու՛րբ, Տէ՛ր զօ՛րութեանց. լի՛ էն երկի՛նք ե՛ւ Երկիր փառօ՛ք Քո՛. օր՛հնութիւն ի՛ բա՛րձու՛նս. օր՛հնեա՛լդ որ ե՛կիր ե՛ւ զա՛րօցդ ե՛ս անուա՛մբ Տեա՛ռն: Ո՛վսա՛ննա՛ ի՛ բա՛րձու՛նս:

- **Ճաշու Աւետարանի ընթերցումէն առաջ երգել**

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հօր, սուրբ եւ անմահ,

որ յարեար ի մեռելոց, ողորմեա մեզ:

Յարութեան եւ Յիւնանց Կիրակիներուն:
(Կրկնել երեք անգամ)

- **Նախընտրաբար ըստ Տօնացոյցի Կիրակի օրուան Ճաշու Աւետարանի ընթերցումը կատարել եւ համապատասխան բացատրութիւններ տալ:** [15 վայրկեան]

“Since you are God’s dear children, you must try to be like Him... you must live like people who belong to the light” (Ephesians 5:1,8).

“Children, it is your Christian duty to obey your parents, for this is the right thing to do” (Ephesians 6:1).

- **Teaching of ‘Sharagan’ or Spiritual hymns** [10 minutes]

**From the Hymns of The Holy Eucharist
The Body of the Lord**

The Body of the Lord and the Blood of the Savior are laid up before us; the invisible heavenly hosts are singing and saying with unceasing voice: Holy, Holy, Holy is the Lord of Hosts.

The Kiss of Peace

*Christ in our midst has been revealed;
He Who is God, is here seated.
The voice of Peace has resounded;
Holy greeting is commanded.
This Church has now become one soul,
The kiss is given for a full bond.
The enmity has been removed;
And love is spread over us all.
Now, ministers, raise your voices,
And give blessings with one accord
To the Godhead consubstantial,
To whom Seraphim give praise and sing
“Holy, Holy...”*

Holy, Holy, Holy Lord of Hosts

*Holy, Holy, Holy, is the Lord of Hosts;
Heaven and earth are filled with Your glory.
Blessing and glory in the highest.
Blessed is He who did come
And who will come in the name of the Lord.
Hosanna in the highest.*

- **Before the Gospel reading students must sing**

Trisagion ‘Soorp Asdvadz’

*Holy God, holy and Mighty, holy and immortal,
Who did rise from the dead have mercy upon us.*

(Repeat thrice)

Մայրերու Օրուան առթիւ եւ յատկապէս
ընտանիքի առնչուող հետեւեալ հատուած
խորհրդածութիւնը, մէջբերում է մանկավարժ՝
Բիւզանդ Եղիայեանի «Ընտանեկան Կրթութիւն»
գիրքէն:

Ընտանիքը Կեդրոն Տոհմային Կրթութեան

Հայ ժողովուրդի ցեղային առաքինութիւնը եղած է իր ընտանեկան ամբողջութիւնը: ... Շինական թէ քաղաքացի, հարուստ կամ աղքատ, հայր միշտ պահակ կեցած է իր տան կամ հիւղակին դուռին առջեւ, ու չէ թոյլատրած երբեք որ օտարամուտ, սնտոի սովորութիւններ ու ցեղին ամբողջական միութիւնը քայքայելու ընդունակ բարբեր սեմէն ներս մտնեն: Տոհմային այդ նկարագիրը մեծագոյն հարստութիւնն է հայ ժողովուրդին: ... Այսօր, դարերու փոթորիկներէն վերջ, երբ երիտասարդական ամբողջ թարմութեամբ եւ ուժով վերականգնած է Հայաստան, իր այս կորովին եւ կենսունակութեան աղբիւրը, պէտք է մենք տեսնենք դարձեալ Հայ ընտանիքին անվթար պահպանումին մէջ, եւ այդ գիտակցութիւնով գուրգուրանք անոր բարգաւաճման, Հայ Պետութեան, Հայ տնտեսութեան, Հայ աննման մշակոյթի եւ ազգային եկեղեցիի պահպանութեան հետ: ... Հայ աւանդութիւնը իր հեթիաթներով ու երգերով, հայ մշակոյթը՝ իր արուեստի գործերով, հայ դպրոցը՝ իր ուսուցումներով, օրէնքը՝ ժողովուրդին կենցաղ ու վարքին հսկողութիւնով, ու Հայ Եկեղեցին իր բեմով: Հայ ժողովուրդի (ազգային-կրօնական հոգեւոր) դաստիարակութեան բոլոր գործօնները չեն դադրած շարունակ սորվեցնելէ՝ թէ հայ ընտանիքը պէտք է միշտ մնայ մաքուր ու կրթուած եւ աշխատասէր անդամներու օճախը: Դ. դարու Ներսէս Մեծ Հայրապետէն մինչեւ ԺԲ. դարու Ներսէս Շնորհալի եւ անկէ վերջ մինչեւ Խրիմեան Հայրիկ եւ ներկայ Հայ առաջնորդող դէմքեր, Հայ Եկեղեցականութիւնը եւ Հայ Մտաւորականութիւնը միշտ հիմնական տեղ տուած են Հայ Ընտանեկան Դաստիարակութեան՝ որպէս կեդրոնական մասը տոհմային կրթութեան:...

Variables of Trisagion

For Theophany and Transfiguration:
“Who was revealed for us, have mercy upon us”

For Purification, Pentecost and Assumption:
“Who did come and are to come, have mercy upon us”

For Eastertide and for Sundays of Resurrection
“Who did rise from the dead, have mercy upon us”

- **It is preferred to read the Gospel of the day. The teacher should explain/comment on what was read.** [10 minutes]

The following is an excerpt from Puzant Yeghiayan’s book “Familial Education”, on the occasion of Mother’s Day.

The Family as the Center of Ethnic Education

The ethnic virtue of the Armenian people has been the strength of its families. Armenians have always guarded their families and prevented foreign and destructive practices from infiltrating our fundamental principles. This national characteristic has been of great value to the Armenian people. Today, with Armenia having risen again after centuries of turbulence, we must continue to preserve the Armenian family as well as ensure that the Armenian state, economy, culture, and national church flourish. This includes our traditions with its legends and songs, our culture with its works of art, our schools and their teachings, our laws and their supervision, and our Church. All Armenian educational institutions, whether they be nationalistic, religious, spiritual, have continuously taught that the Armenian family must remain pure and be the undying flame of our people. All of our spiritual leaders, from Catholicos Nerses the Great in the 4th century to Nerses the Graceful in the 12th century, from Khrimian Hayrig to our present leaders, clergy, and thinkers, have always thought familial education to be fundamental to and the center of our nationalistic education.

Մայրերու Օր

Մայր: Մարդկային լեզուի ամենաքաղցր, ամենաանուշ, ամենաքնքրուշ, ամենաերկիրաձ խնկարոյր բառ: Մայր՝ ան որ կոչուած է ծնունդ տալու, սնուցանելու, խնամելու, դաստիարակելու եւ իր գաւակները կեանքին պատրաստելու: Մայրը՝ տան մը ողնասիւնն է, ու առաջին դաստիարակը: Անոր սէրը անպայմանական, անսակարկ ու անսահման է:

Մարդու մը կեանքին վրայ մեծագոյն ազդեցութիւն ձգողը իր մայրն է:

Օրօրոց շարժող ձեռքերը, կարողութիւնը ունին աշխարհը շարժելու: Անմայր մարդը նման է անհայրենիք թշուառականի մը:

Մայրերը արժանի են մեր անվերապահ յարգանքի տուրքին, որովհետեւ աննման է անոնց սէրը, եւ միշտ գերազանց կը մնայ անոնց նուիրումի, գոհողութեան ոգին:

Հայոց մօտ վաղուց մայրերը մեծարանքի առարկայ եղած են, իսկ ընտանեկան օճախը եւ ընտանիքը՝ սրբութիւն: Արա Գեղեցիկի աւանդութիւնը յատկ կը դարձնէ տան օճախի եւ ընտանեկան սրբութեան, ազգային տոհմիկ արժէքներու անփոխարինելիութիւնը: Հայ տան բոյն-օճախի ամենէն սիրելի ու յարգուած անդամը մայրն էր: Իսկ տան երէց մայրը կը վայելէր պաշտամունքի հասնող յարգանք ու պատիւ: Ըլլալով մայրասէր ազգ եւ ժողովուրդ, մեր հայրենի ու ազգային նուիրական արժէքներուն առջեւ կցած ենք «մայր» մակդիրը, այսպէս՝ «Մայր Հայաստան», «Մայրենի Լեզու», «Մայր Եկեղեցի»:

Խրիմեան Հայրիկ հայ տունն ու ընտանիքը «Փոքր թագաւորութեան» կը նմանցնէ, որուն «թագաւոր»ը հայրն է, իսկ մայրը՝ «թագուհին»:

Իրապէս մօր տկար բայց հզօր ձեռքերուն մէջ է գաւակներ դաստիարակելու նուիրական պարտականութիւնը: Ա՛ն է գաւակներուն միտքն ու հոգին ազնիւին, բարիին, կատարեալին ու Աստուծոյ առաջնորդողը, հաւատք ներշնչողը, աղօթել սորվեցնողը եւ առողջ նկարագիր դարբնողը: Մայր մը ընտանիքին սիւնն է, որուն անպայմանական սիրոյն, գոհողութեան, համբերատարութեան եւ գուրգուրանքին վրայ կ'աճի ու վառ կը մնայ հայ օճախը, կը բարգաւաճի, ու կը գոյատեւէ առաքինի, իմաստուն եւ շրջահայեաց մօր մը անմիջական խնամքին եւ հոգածութեան ներքեւ:

Mother's Day

Mother: the sweetest word that can be uttered in the human language. A mother is one who brings children into the world to nourish and nurture them, to educate them and prepare them for life. A mother is the backbone of the family and its first educator. The love of a mother is unconditional, irreplaceable, and infinite.

A mother has great influence in the lives of her children.

The hands that rock the cradle have the ability to move the earth. A childless mother resembles a wanderer with no homeland.

Mothers are worthy of our utmost respect because their love is like no other and their spirit of devotion remains unsurpassed.

To the Armenian people, mothers have long been figures of respect and honor, and family holiness. The legend of Ara the Beautiful explains the uniqueness and irreplaceable nature of the holiness of our families and national values. The most loved and respected member of the Armenian family nest is the mother. The eldest mother in the home enjoyed the respect and honor of her family to the point of worship. Being a people who loves and appreciates mothers, we have placed the label “mother” in front of our national values, such as “Mother Armenia”, “Mother Language”, and “Mother Church”.

Khrimian Hayrig likened the Armenian home and family to a “Small Kingdom”, whose “King” is the father, and the “Queen”, the mother.

The responsibility of dotingly educating children falls into the mighty hands of the mother. She is the one that leads the child's mind and spirit to humility, goodness, and to God, the one that inspires faith, teaches prayer, and forges a healthy character. A mother is the pillar of the family, whose unconditional love, sacrifice, patience, and care, fuels the flames of the family. In this way, the family flourishes and endures with the nurturing of a virtuous and wise mother.

Mother's Day

Առակաց գիրքը հետեւեալ մակդիրները կը գործածէ գովելի եւ առաքինի կնոջ մասին կատարած ակնարկութիւններուն ընթացքին-առաքինի, Տիրոջմէ վախցող, իմաստուն, խոհեմ:

Աստուածաշունչի չափանիշով իտէալ, ճշմարիտ մայրէ կ'ակնկալուի մարմնացումը ըլլալ սրբութեան, կոստութեան, քաջութեան, առաքինութեան եւ անձնուրութեան:

Մայրերու նուիրուած տօնը, տօնն է ամէն իտէալ, տիպար մայրի եւ մանկամարդուհիի որ իր սրտին մէջ Ս. կոյս Աստուածածինի կեանքի օրինակը ունի եւ այդ կ'ուզէ շաղախել իր կեանքի ամէնօրեայ հեւքին, տազնապներուն, ձգտումներուն, եւ ապրելով հանդերձ այս աշխարհի մէջ հաւատքով, նուիրումով գոհաբերութեամբ, համբերութեամբ եւ արժանապատուութեամբ կը յաղթահարէ կեանքի փորձութիւնները: Մայրերու տօնը տօնն է նաեւ մեր ընտանեկան հայեցի նկարագրի անեղծ պահպանման, հայկական սրբութեանց եւ աւանդութեանց զօրեղ պաշտպան հայ մօր, որ գիտակից է եւ աշխուրջ մայրական պարտականութեանց եւ պատասխանատուութեանց, յատկապէս ընտանեկան յարկէ ներս անձնագոհ հոգատարութեամբ նուիրուած է զաւակներուն հայեցի, քրիստոնէական դաստիարակութեան, որ գիտէ անհուն սիրով սպառիչ, համբերութեամբ գոհողութիւններ յանձն առնել, առողջ նկարագիր կերտելու իր զաւակներու մատղաջ հոգիներուն մէջ:

Կըսուի թէ մայր մը մինչ կը դիեցնէր իր զաւակը, Աստուածաշունչ կը կարդար, նպատակադրելով իր ողջախոհ սրտէն, հաւատքէն, սէր, շնորհք, բարութիւն եւ աստուածգիտութեան շնորհքներու հոնտերը զաւակին փոխանցելու: Իսկ ուրիշ բարեպաշտ մայր մը իր զաւակներուն հոգեկրթութեան համար՝ շաբաթը 25 ժամ աղօթք, Նարեկ եւ Աստուածաշունչ կարդալու կը տրամադրէր:

Մօր սիրտը բնութեան հրաշալիքն է: Մարդկութեան եւ ազգերու ճակատագիրը մայրական հրաշալի ձեռքերուն ու խնամքին յանձնուած՝ կը ծաղկազարդի, արժէքներ ու արժանիքներ, աւանդութիւններ, սրբութիւններ եւ մշակոյթներ կը պահպանուին:

Կը հաւատանք որ իրաւ հայ մայրը հաւատքի

Children, obey your parents in the Lord, for this is right. Honor your father and mother (which is God's commandment with a promise; that it may be well with you, and that you may live long on the earth.

Parents are to be led by example, carefully and in a planned way. Their responsibilities include training, instructing, nurturing, and disciplining their children according to the way of the Lord, while at the same time not goading their children to anger.

Parents are the key to each child's spiritual growth.

Mother's Day, like most holidays, is a day for remembering.... Our thoughts go back to childhood days. The mother-child relationships stay with us always....

Mother's Day is a day we all are children, but it is a day also to think of ourselves as children in a broader sense -children of God... members of the great family of God. I think Jesus was talking about this when He said: "Who is my mother, and who are my brother? Here are my mother and my brothers! For whoever does the will of my Father in heaven is my brother, and sister, and mother."

Mother's Day can be a day to express love, to your mother and to others. If your mother is no longer here, you can honor her on this day by expressing love to someone, but letting someone know that he is loved and appreciated.

Our mothers who have nurtured our hopes and dreams; who have taught us, encouraged us, inspired us.

Our prayers on Mother's Day might be... "We thank you that we are your children, one with one another in love, growing together in love, finding our way to happiness and understanding in a oneness of heart, mind and spirit.

պահապան, պայքարի եւ յոյսի ներշնչման անսպառ աղբիւր է ազգակերտման, ազատութեան ճանապարհին վրայ կամք ու նկարագիր կերտող եւ անմահ ոգի կուանող:

Կ'անցնի կինը, բայց կը մնայ Մայրը:

Ժամանակներու ժանգը չի՛ կրնար աղարտել առաքինի, հաւատացեալ, իրա՛ւ մօր մը յիշատակը:

Մ.Մ.Վ.Ա.

- Թեւադրող թիւններ եւ ծանուցում-յայտարարող թիւններ [5 վայրկեան]
- Կամաւոր նուէրներու հաւաք
- Կիրակնօրեայի քայլերդ
- Դասարանային աշխատանք
- Փակման/արձակման Աղօթք

Ո՛վ Մեծ Աստուած

Ո՛վ մեծ Աստուած,
Մեզ տուած ես բարի հայր,
Եւ գուրգուրացող մայր:
Տո՛ւր մեզ շնորհք ընենք աղօթք,
Զրլլանք անհոգ, ապրինք խելօք,
Պարկեչտ ու հեզ ու սիրենք քեզ:

Տէր Իմ Աստուած

«Տէր Իմ Աստուած Տէր բարերար,
Դուն պահպանէ մեզ այս գիշեր,
Տուր հօրս ու մօրս երկար կեանք, եւ
Երջանիկ հանգիստ օրեր:
Քու սուրբ հրեշտակդ մեր մօտէն
Բնաւ չհեռանայ, այլ՝ փորձանքներէն
Մեզ միշտ պահէ ու առաջնորդէ, եւ
Իր պահպանութեամբ Առաւօտունն արթնցնէ»:

- Announcements/ recommendations/ suggestions
- Collection
- Sunday School's anthem
- Students depart to their classes
- Closing Prayer

O`h God Almighty

Oh! God Almighty,
Just as You have given
Us a good father
And a loving mother,
Give us Your grace, so we may pray.
Not to be indifferent, but to live intelligently,
Honorably and mildly, and love You.

My Lord God

*My Lord God, and Lord benefactor,
Take care of us this night.
Grant my father and mother long life
And happy, comfortable days.
May Your holy angel never depart
From our side, but keep us always
From temptation, and awaken us happily.*

**ԾՆՈՂԱՑ ՆՈՒՒՐՈՒԱԾ ԵՐԳԵՐ ԵՒ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

ՄԱՅՐ ԻՄ ԱՆՈՒՇ

Կեանքի մուսյլ ծովուն արշալոյսն ես, մայր-
Մնարիս վերեւ հսկող հրեշտակն ես, մայր-
Համակ գուրգուրանք, նուիրում ես, մայր-
Ինծի համար աղօթող ձե՛ռք ես, մայր:

Մայր իմ անուշ, արդեօք ինծի համար չէ՞ր,
Որ մագերդ այնքան շուտ ձերմկեցան-
Մայր իմ անուշ, միթէ սիրոյս համար չէ՞ր,
Որ գիշերներ՝ աչքերուդ լոյսը զգեցան:

Մայր՝ համակ նուիրում, ջերմութիւն լոյսի-
Ցուքէդ շող մը ցաթած մէջս՝ կ'այրի...
Կ'ըլլայ նորաստեղծ այգ՝ եսս կամքի
Կը բռնկի, կ'ըլլայ Հայրենի ոգի:

Մայր իմ անուշ, քնքուշ, անգին հրեշտակ-
Ըսէ՛, թէ ինչպիսի՛ անհուն սիրտ կը կրես,
Ինչպիսի՛ հոգի, որ քարը լացնես-
Արդեօք դո՞ւն ես երկնի խտացած հրեշտակ...

Աղօթող, սուրբ շրթներ խաղաղութեան,
Տրոփող սրտիս յոյսիքնար յաւիտեան,
Անուրջներուս անսահման վարդաստան,
Մայր Հայաստանի ոգին անսասան:

Մայր, դարաւոր բռունցք «Աւարայրի»,
Մահուան փոթորիկ հուր երկունքէ ծնած
Զաւակդ եմ, սիրոյդ տեսիլքով փառապանծ,
Թէ չըլլաս՝ փշրուած սուր եմ պայքարի:

Թէ մութ ձեռքեր դաւեր սարքեն անձայն,
Մեզ իրարմէ բաժնել չեն կրնար-
Դուն մեր բոլորին ես, բոլորին մայր՝
Մայր իմ անուշ, լուսաշող Հայաստան:

Աստուծոյ շունչն ու Հայրենի հոգին ես,
Լոյսի ժայթք, հաւատքի բոց, յոյսի երկիրնք,
Մէջս ցաթած՝ Անհունին հրաշք Սիրո՛վ
Կ'ողողես հոգիս, վաղուան անորոշ

Հորիզոնները՝ սիրովդ նուաճելու:

Միւռոն Ծ. Վարդապետ

TO MOTHER, ON MOTHER'S DAY

*For all the things you've been to me,
My guardian and my guide:
For truths you have so gently taught
And all the tears you've dried.
For faith and understanding
When I faltered on my way,
I owe you more thanks, Mother,
Then words can ever say.*

*So on this day that's set aside
Especially for you,
I send a wish for happiness
In everything you do.
May each hour bring you pleasure
Every day of every year –
For all the things you've been to me,
I love you, Mother dear.*

WHAT MAKES a DAD

**God took the strength of a mountain,
The majesty of a tree,
The warmth of a summer sun,
The calm of a quiet sea,
The generous soul of nature,
The comforting arm of night,
The wisdom of the ages,
The power of the eagle's flight,
The joy of a morning in spring,
The faith of a mustard seed,
The patience of eternity,
The depth of a family need.
Then God combined these qualities;
When there was nothing more to add,
He knew His masterpiece was complete,
And so, He called it... Dad.**

ՄԱՅՐԻԿԻՍ

Բոլորիս մէջ դու կաս, մա՛յր իմ,
 Բոլորիս մէջ՝ չքնաղ, անգին,
 Բոլորիս մէջ՝ որպէս մի յուշ,
 Բոլորիս մէջ՝ հէքիաթ անուշ:

Բոլորիս դու կեանք ես տուել,
 Բոլորիս հետ սիրտդ մաշել,
 Բոլորիս միշտ արթուն պահակ,
 Բոլորիս մօտ՝ չքնաղ էակ:

Բոլորիս հետ դու արթնացել,
 Մեր հոգսերը մեզ հետ կիսել,
 Մեզնից թաքուն դառն արտասուել,
 Աւա՛ղ երբ քեզ չենք հասկացել:

Դու այս կեանքում որպէս մի հիւր,
 Դու գթութեան պայծառ աղբիւր,
 Դու զօրութիւն, դու բարութիւն,
 Դու Աստծոյ իսկ էութիւն:

Բոլորիս մէջ դու կաս, մա՛յր իմ,
 Բոլորիս մէջ՝ չքնաղ, անգին,
 Բոլորիս մէջ՝ որպէս մի յուշ,
 Բոլորիս մէջ՝ հէքիաթ անուշ:

Վէմիր Համբարձումեան

HAPPY FATHER'S DAY

*“Train up a child in the way he should go,
 and when he is old he will not depart from it”*
 (Proverbs 22:6).

Father's Day is celebrated on the third Sunday in June.

A father needs to be a man of authority.

A father needs a faith in the wonder-working power of Jesus Christ.

A good father is not only a procreator but also a provider. He furnishes his family with the necessities of life.

A good father considers his children as a sacred trust from God and acts as an indebted and responsible steward to the Sovereign Owner, God.

Fatherhood is a great privilege and a great calling from God. But like any privilege, it is a great responsibility. Children, on the other hand, also have certain obligations and responsibilities toward their father. Children can express their love visibly and vocally. They can show their love by a touch, look, kiss, hug, and say a word.

Children can bring honor to their father and keep the family name in high esteem. Above all, however, both fathers and their children should recognize and worship their Heavenly Father, the father of all creation.

1.- We must learn to control our tongues. If we are going to achieve a harmonious, emotionally stable family life, we've got to discipline our wayward tongues. We grow careless and say things to members of the family that we would never think of saying to total strangers on the outside. It is a great pity. Let every member of the family make the psalmist's prayer or the prayer of the Catholicos Nerses Shnorhaly his own daily petition: “Set a watch, O Lord before my mouth: keep the door of my lips.” And “All-caring Lord, place Your holy fear before my mouth, that it may utter no falsehood” (Psalm 141:3; Nerses Shnorhaly, ‘In faith I confess No 9’).

2.- We must learn the art of putting ourselves in the other person's place.

3.- We must cultivate the forgiving spirit.

4.- To ask forgiveness requires humility. It isn't to confess one's own sins and mistakes. It is

ՄԱՅՐԻԿՍ ԱՆՈՒՇ

Երբ արթննամ կանուխ՝ առտուն,
Ո՛վ կը հսկէ քովս արթուն,
Որ դպրոցէն չմնամ ուշ.
- Մայրի՛կս անուշ:

Երբ դպրոցէն դառնամ ես տուն,
Ո՛վ ինձ կու տայ ափով լեցուն
Չամիչ, կաղին, պիստակ կամ նուշ.
- Մայրի՛կս անուշ:

Երբ գիշերը պառկիմ մինակ,
Ո՛վ կուգայ քովս իմ շարունակ
Ծածկել վրաս ձեռքով քնքուշ.
- Մայրի՛կս անուշ:

ՄԱՅՐԻԿԸ ՍԻՐՈՒՆ

Ո՞վ է ձեզ արթուն,
Թէ քընած պահուն,
Սիրէ, փայփայէ,
Հոգայ ու գրգուշ:
- Մայրիկը սիրուն:

Այն ո՞վ է սիրուն
Պատմէ հէքիաթներ,
Կու տայ խաղալիք
Միրգեր անուշիկ.
- Մայրիկը սիրուն:

Հ. Հայրապետեան

ՄԱՅՐԻԿ

Ձուխտակ շամամներդ դրախտ ծոցիդ մէջ,
Կաթնաղբիւր են եղել ինձ համար, մայրիկ,
Տատրակի պէս շատ եմ արել ելեւէջ,
Կրծքիդ վրայ մաքուր սուրբ տաճար, մայրիկ:
 Ինձ համար հոյակապ կազմիդ ես մաշել,
 Հրճուել, ուրախացել վրաս ես մաշել,
 Մինչեւ մեծանալս ինչե՛ր ես քաշել,
 Մնացել ես անքուն, անդադար մայրիկ:
Ջիվանին եմ ես քեզ ոչինչ չեմ արել,
Մօտդ չեմ մնացել, չեմ մխիթարել,
Մու սուրբ պատուէրներդ ճիշդ չեմ կատարել,
Թողել եմ իդձերդ անկատար մայրիկ:

much easier to point the indicating finger at others and confess their sins. We are too proud to acknowledge that we are wrong, too proud to ‘break down’ and confess quite frankly our own guilt and shortcomings.

5.- The best insurance against a broken home is vital religion.

Let us invite God into the family circle. Let us bring all under the sway of his gracious lordship. Only God can patch up any rift, straighten out any tangle, restore any fellowship, and dispel any misunderstanding. His wisdom, guidance, and power can make of any home a ‘gate of heaven’.

**THE THINGS YOU TAUGHT ME
I WILL ALWAYS KNOW**

**The things you taught me I will always know.
How could I not? The roots have sunk so deep:
All lessons of the heart that I will keep
No matter who I am or where I go.
Kids learn from what their parents are, and so
You are my book of life, the thoughts I reap;
Only in your arms I quiet sleep;
Under my words your voice sings soft and
slow.
From you I learned the rule of right and
wrong
Against which I at times had to rebel,
Though with regret I carry with me still.
How lucky I am to have been loved so well,
Even as I pushed against your will,
Relying on a father fair and strong.**

by Nicholas Gordon

ՄԱՐՏԻԿԻ ԵՐԳԸ

**Թուչէի մտքով տուն,
Ուր իմ մայրն է արթուն,
Տեսնէի այն առուն
Կարօտով ես անհուն,
Որ ամէն մի գարուն
Ջրերով վարարուն
Կարկաչում է սարերում:**

**Թեքուէի աղբիւրին,
Կարօտած պաղ ջրին,
Լինէի հանդերում,
Մեր կանաչ մարգերում,
Ուր ծաղկունքն են բուրում,
Ուր մանուկ օրերում
Հովն էր ինձ միշտ համբուրում:**

**Հայրենիքն իմ սրտում
Թէ չընկնեմ ես մարտում,
Ա՛խ, իմ մայր թանկագին,
Տուն կը գամ ես կրկին,
Կը սփոփեմ քո հոգին
Համբոյրով սրտագին,
Կը սեղմեմ քեզ իմ կրծքին:**

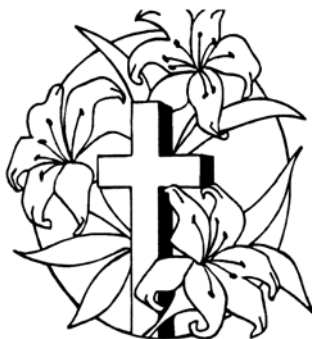
ԵՐԱԶ

**Ես լսեցի մի անուշ ձայն,
Իմ ծերացած մօր մօտ էր,
Փայլեց նշոյլ ուրախութեան,
Բայց ափսո՛ս որ երազ էր:**

**Կարկաչահոս աղբիւրն այնտեղ
Թաւալում էր մարգարիտ,
Նա յստակ էր որպէս բիւրեղ,
Այն երա՛զ էր ցնորամիտ:**

**Եւ մեղեդին տխուր մայրենի
Յիշեց մանկութեան օրեր,
Մօրս համբոյր ես զգացի,
Ա՛խ, ափսոս որ երազ էր:**

**Կրծքին սեղմեց կարօտագին,
Աչքերս սրբեց, շատ թաց էր,
Բայց արտասուք գնում էին...
Ա՛խ, այդ ինչո՞ւ երազ էր:**

ԻՄ ԱՆՈՒՇ ՄԱՅՐԻԿ

**Գիշեր-ցերեկ անարիս մօտ արթուն մնացել,
Դու երգել ես օրօր-օրօր, իմ անո՛ւշ մայրիկ,
Սաղ տարիներ կ'անցնեն եւ դու արդէն ծերացած,
Բայց քո որդուն սէրը սրտում բախտաւոր ըլլայ:**

**Ապրի՛ր ուրախ, կեանքիդ մատաղ, իմ անո՛ւշ մայրիկ,
Քո մայրական ձայնը քաղցր է, սրտիս հատորիկ,
Քաղցր ձայնով օրօր կ'ասես, օրօրի՛դ մեռնեմ,
Ինձ սնուցել, մեծացրել ես, քո կեանքիդ մեռնեմ:**

**Սէրը մեծ է քո մայրական, ասես ծով լինի,
Անհուն սէրը քո մայրական թող յաւերժ լինի,
Յանկա՛, մայրի՛կ, խաղաղութիւն ամբողջ աշխարհի,
Քեզ նման մայրերի ձայնը թող հազար լինի:**

Ապրի՛ր ուրախ, կեանքիդ մատաղ...

ՀԱՅՐ ԻՄ ՄԱՆԿՈՒՑ

**Հայր իմ մանկուց սիրել եմ քեզ,
Փարուել կրծքիդ քո հայրական,
Բազուկները քո առնական,
Ինձ զգուել են ամէն անգամ:**

**Հայ ես եղել, հայր ես եղել,
Մասիսի պէս վեհ ես եղել,
Իսկ քո կեանքը քո սուրբ միտքը,
Ինձ ապաւէն յոյս են եղել:**

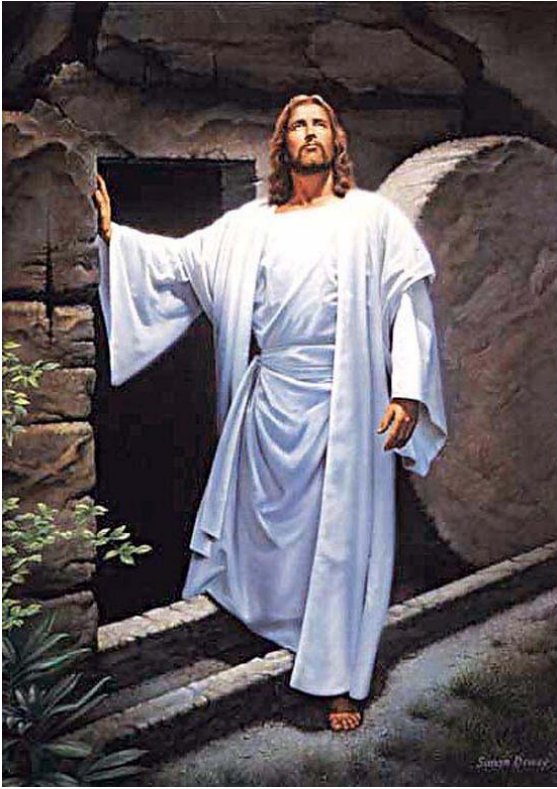
**Հայր իմ երբեք չեմ մոռանայ,
Քո անունը միշտ կը մնայ,
Սերունդները քեզ կը յիշեն,
Ու միշտ կ'ասեն մեծ մարդ էր նա:**

**Հայ ես եղել, հայր ես եղել,
Մասիսի պէս վեհ ես եղել,
Իսկ քո կեանքը քո սուրբ միտքը,
Ինձ ապաւէն յոյս են եղել:**

EASTERTIDE SUNDAYS AND THE FEAST OF PENTECOST

Eastertide / Quinquagesima

Eastertide= fifty days, in Armenian, *Hinounk*, *Hinants* or *Hissoonk*. Thus is known the period of fifty days from Easter to Pentecost, which are entirely dominical feasts, in honor of the Resurrection, and the last ten days to that of the Ascension, while the fiftieth day is devoted to the coming of the Holy Spirit. All these fifty days are festival because the Armenian Church do not wish to have any fasting on dominical days outside the Lent.

Therefore, Eastertide or Quinquagesima (Latin), is the period of fifty days from Easter Sunday to Pentecost. The first 40 days end with the feast of Ascension which is celebrated on the Thursday of the sixth week of Resurrection. This 40 day period is dedicated to the mystery of the various and numerous appearances of the resurrected Savior. During the forty days between His Resurrection and Ascension, Jesus Christ appeared and showed Himself to his disciples and prepared them for the task of carrying on His work and preaching His Gospel. He did this in each one of the appearances described in the Gospels (Luke 24:13-35, John 20:19-23, 24-31). Jesus Christ was on earth after He was raised from the dead. This is proof that He was raised from the dead.

He showed Himself to many people:

- 1.- To 500 people who saw Him at one time (I Corinth. 15:6).
- 2.- To Mary Magdalene (John 20:14-16).
- 3.- To the women returning from the tomb (Matt. 28:8-18).
- 4.- To Peter (Luke 24:34).
- 5.- To His followers toward evening (Luke 24:33-36).
- 6.- To the two followers on the road to Emmaus (Luke 24:13-31).
- 7.- To all the apostles eight days after His Resurrection (John 20:26).

- 8.- To seven by the lake of Tiberias (John 21:1-23).
- 9.- To James (I Corinth. 15:7).
- 10.- To the eleven (Matt. 28:16-20).
- 11.- To Stephen outside Jerusalem (Acts 7:55).
- 12.- To Paul near the city of Damascus (Acts 9:3-6).

The Fathers of the Church have placed *five feasts* during this 40 day period. These feasts are:

- a) The Beheading of John the Baptist
- b) New Sunday
- c) Green Sunday
- d) Red Sunday
- e) Apparition of the Cross.

Our Arm. Church has four feast days in honor of the Holy Cross of our Lord Jesus Christ.

- 1.- The Appearance of the Holy Cross.
- 2.- The Elevation of the Holy Cross.
- 3.- The Holy Cross of Varak.
- 4.- The Discovery of the Holy Cross.

FEAST OF ASCENSION

Fortieth day after Easter, on Thursday, the Church celebrates Feast of the Ascension (Luke 24:41-53, Matt. 28:16-20, Acts 1:6-14).

“Go to all peoples everywhere and made them my disciples: baptize them in the name of the Father, the Son, and the Holy Spirit, and teach them to obey everything I have commanded you. And I will be with you always to the end of the age”(Matt. 28:19-20).

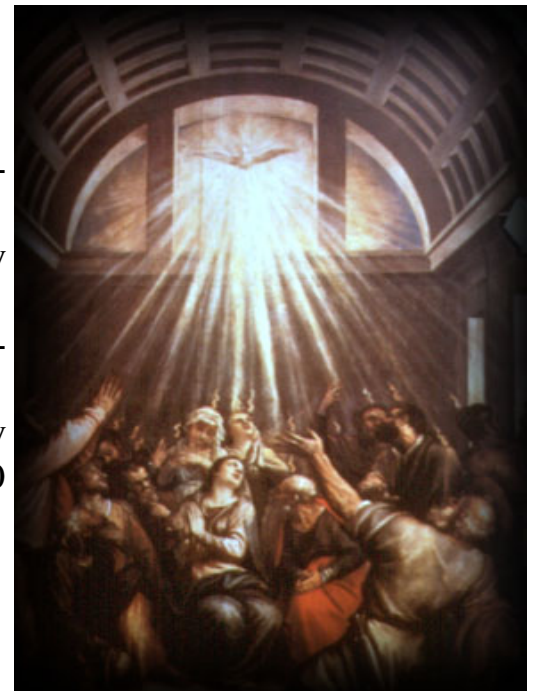
- a.- Jesus’ Ascension is the crown of His earthly mission.
- b.- The Ascension marks God’s acceptance of the Son’s whole work of redemption/reparation.
- c.- The work of our salvation has been accomplished,
- d.- Jesus’ Ascension and entrance through the gates of God, His Father’s Kingdom, opens the door of the Kingdom/everlasting life to humanity.

On the tenth day after the Ascension and on the fiftieth day of Resurrection

PENTECOST: Sunday of the coming of the Holy Spirit.

On the tenth day after the Ascension and on the fiftieth day of Resurrection

PENTECOST: Sunday of the coming of the Holy Spirit. The beginning and establishment of the Church 30 A.D.

WHAT THE WORD OF GOD TEACHES ABOUT THE HOLY SPIRIT

- 1.- The Holy Spirit is God (Acts 5:3-4, I Corinth. 3:16-17)
- 2.- The Holy Spirit has all power (Luke 1:35, Rom.15:13-19).
- 3.- The H. Spirit is everywhere (Ps. 139:7-10).
- 4.- The H. Spirit is alive forever (Heb.9:14).
- 5.- The H. Spirit knows all things (I Corinth. 2:10).

The work of the Church is done by people through the gifts given by the H. Spirit. “There are different kinds of gifts. But it is the same H. Spirit Who gives them...But it is the same God Who uses all these ways in all people” (I Corinth. 12:4-6).

NAMES OF THE HOLY SPIRIT

- 1.- The Holy Spirit is called the Spirit of Truth (John 14:17).
- 2.-The Holy Spirit is called the Helper (John 14:26).
- 3.-The Holy Spirit is called God’s Spirit/Christ’s Spirit (Rom.8:9, Eph. 4:30).
- 4.- The Holy Spirit is called the Spirit of the Living God (II Cor.3:3).
- 5.- The Holy Spirit is called ‘God’s promise’ (Eph.1:13).

WHAT THE HOLY SPIRIT IS LIKE

- 1.- The H. Spirit is like a dove (John 1:32).
- 2.- The H. Spirit is like water (John 7:38).
- 3.- The H. Spirit is like oil (I Sam.16:13).
- 4.- He is like wind (John 3:8).
- 5.- The H. Spirit is like fire (Acts 2:3).
- 6.- The H. Spirit is like clothing (Judges 6:34).

THE HOLY SPIRIT'S WORK BEFORE THE CHURCH BEGAN

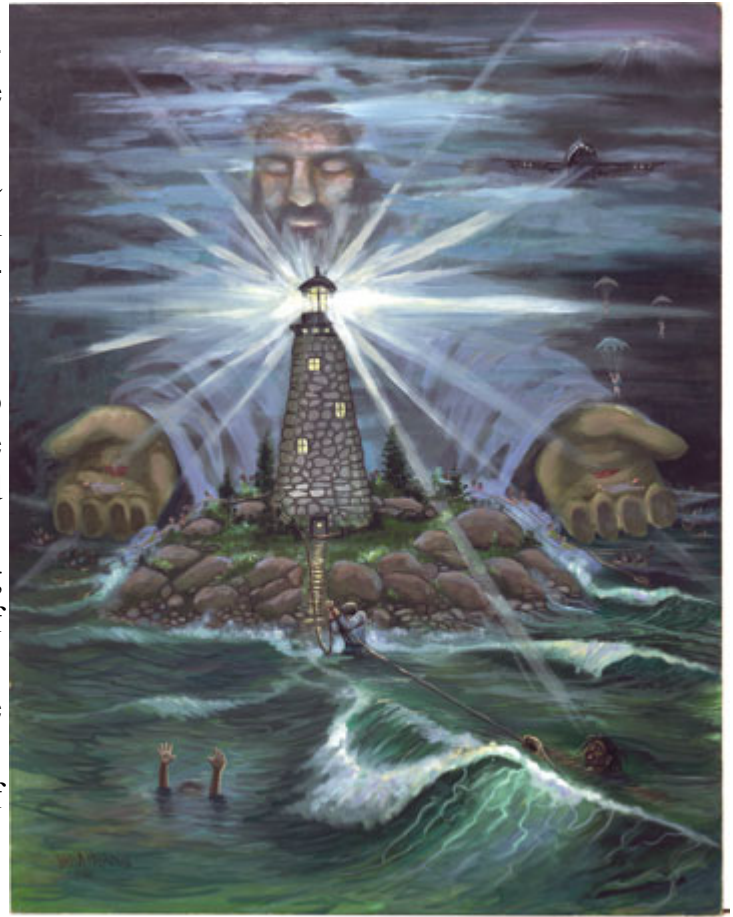
*The Holy Spirit as part of the Three-in-One God, has always been and always will be (Genesis 1:1).

*Each of the Three-in-One God, had a part of the work in making the world and in keeping it going (Genesis 1:2, Job 33:4, Colossians 1:16).

1.- The work of the Holy Spirit is to keep all living things going as they were planned. He brings beauty to the world and keeps everything in its right place (Job 26:13). The H. Spirit had a part in placing and keeping the heavens in their right place. The work of the H. Spirit is to give *life* to man. The H. Spirit has an important work in the whole world today.

2.- Holy Spirit keeps making the face of the earth new (Ps.104:30).

3.- The H. Spirit keeps plant (trees, vegetations etc.) life growing (Ps. 104:10-13).

4.- The H. Spirit keeps animal and human life growing (Ps. 104:11,12,14,21,27).

5.- The H. Spirit had a part in telling the future. He was the One Who brought the Word of God to the minds of the early prophets/preachers who wrote about the future (II Sam. 23:2, Isaiah 1:2, Jeremiah 1:4, Ezekiel 1:3, II Peter 1:20-21, I Peter 1:10-12).

*The Holy Spirit inspired people and gave the Holy Writings to man. He inspired people to tell the future and understand what the Holy Writings mean.

*The Holy Spirit was doing things before Christ came in the flesh to this earth. The H. Spirit did things during the time Christ was on earth. The H. Spirit is doing things today, and the H. Spirit will do things forever.

THE WORK OF THE HOLY SPIRIT IN PEOPLE

- 1.- The H. Spirit does not live in the sinner (John 14:9).
- 2.- The H. Spirit works with people to make them want to put their trust in Christ (John 16:6-11).
- 3.- The H. Spirit shows the world about sin (John 16:9).
- 4.- The H. Spirit tells sinners not to turn away from God, but asks them to come to God (Hebrews 3:7-10).
- 5.- The H. Spirit makes God's Word alive (John 6:63).
- 6.- The H. Spirit tells sinners the truth that Jesus is the One Who saves from sin (Acts 5:30-32).
- 7.- The H. Spirit gives power to the Word of God as it is preached to sinners (I Corinth. 2:4, 13, I Thessalonians 1:5).
- 8.- H. Spirit is the Spirit of Life making men free from the power of sin and death (Romans 8:2).
- 9.- The H. Spirit takes away sin and gives new life (II Corinth. 5:17, Titus 3:5).
- 10.- H. Spirit is the source of renewal and gives new life (II Corinth. 5:17).
- 11.- The Holy Spirit sets the believer free from sin and death and leads Christians to a life set apart for God (Romans 8:2,14).
- 12.- His power was able to heal people (Acts 10:38).
- 13.- The H. Spirit brings fruit in the life of the Christians: love, joy peace, kindness, goodness.. and leads into all truth (Galatians 5:22-23, John 2:20).
- 14.- The H. Spirit leads, gives wisdom, power, comforts the Christians in prayer (Ephesians 6:18, Rom. 8:26-27).